

Yhteenveto

Maailmantaloudessa euroalueen ulkopuolella viime vuonna vallinnut poikkeuksellisen nopea kasvuvauhti on vaimenemassa. Suomen metsäteollisuuden vientiosuuksilla painotettu maailmantalouden reaalikasvu on tänä vuonna noin 2,5 prosenttia ja nousee ensi vuonna hieman. Metsäteollisuustuotteiden kysynnän hidaskasvu Euroopassa ylläpidon tilanteen jatkuessa ei ole riittänyt nostamaan paperin hintatasoa, ja sahatavaran hinnat ovat olleet laskussa. Paperiteollisuuden työmarkkinakiistan vuoksi metsäteollisuuden tuotanto- ja vientimäärät sekä kotimaisen raakapuun käyttö jäävät huomattavasti alle viime vuoden tason.

Ensi vuonna Suomen metsäteollisuuden viennille tärkein euroalueen talousnäkökulma ovat hieman parantamassa, mikä nostaa kuluvan vuoden notkahduksen jälkeen paperiteollisuuden tuotanto- ja vientimäärät uusiin ennätyksiin. Sen sijaan sahatavaran vienti ei yllä kotimaan tuotannon supistusten ja Euroopan rakentamisen heikon kehityksen vuoksi vuoden 2004 määrään. Ylläpidon tilanteen jatkuessa Euroopassa paperin vientihinta pysyy keskimäärin kuluvan vuoden tasolla. Sahatavaramarkkinoilla ylläpidon lisäntyy Keski- ja Itä-Euroopan uusinvestointien toteutuessa, jolloin Suomen viennin keskihinnan ennakoidaan vielä hieman laskevan. Sahateollisuuden tuotannon jäädessä ensi vuonna alle vuoden 2004 määrien raakapuun kysyntä ja hakkuut painottuvat aiempaa enemmän kuitupuuhun. Kun tukin kysyntä ei paljoa muutu ja raakapuun sekä hakkeen tuonti kasvaa edelleen, kantohintoihin ei ennakoita paljoa muutoksia kuluvaan vuoteen verrattuna.

Euroalueen talouskasvu elpyy ensi vuonna vain hieman

Suomen metsäteollisuuden viennille tärkein Länsi-Euroopan talousnäkökulma ovat ensi vuonna parantamassa, mutta talouskasvu pysyy edelleen muuta maailmaa hitaampana. Euroalueen talouskasvu nousee tämänvuotisesta noin puolestoista prosentista noin 2 prosenttiin ensi vuonna. Saksan talouden kasvu on ensi vuonna hitaasta elpymisestä huolimatta edelleen muita euromaita heikompaa, ja Britannian kasvu hidastuu reiluun kahteen prosenttiin. Korkotaso Euroopassa pysyy ennustejaksolla matalana. Kiinan talous jatkaa vajaan 10 prosentin kasvun uralla, ja Japanin talouden ennakoitaan kasvavan vajaan pari prosenttia myös ensi vuonna. Yhdysvalloissa talous kasvaa tänä vuonna 3,5 prosenttia ja jatkaa ensi vuonna runsaan kolmen prosentin vauhdilla.

Maailmantalouden kasvuun vaikuttavia keskeisiä epävarmuustekijöitä ovat raakaöljyn hinta ja Yhdysvaltain talous. Epävarmuutta aiheuttaa kuluttajien luottamuksen mahdollinen heikentyminen sekä Yhdysvaltain mittavat budjetin ja vaihtotaseen alijäämät, jotka kaikki voivat vaikuttaa valuuttakurssien, pörssikurssien sekä korkojen kautta koko maailmantalouteen. Vaikka talouksien rakenteet ja sietokyky energian hinnankorotusten suhteen ovat paremmat kuin 1970-luvun öljykriisien aikaan, öljyn tynnyrihinnan asettuminen yli 50 dollariin pienentää kotitalouksien reaalista ostovoimaa sekä lietsoo yleistä epävarmuutta maailmantalouteen.

Paperin kysynnän hidas kasvu vaimentaa hintakehitystä

Paperin kulutus Suomen päävientimarkkinoilla Länsi-Euroopassa on vuonna 2005 pysynyt suunnilleen vuoden 2004 tasolla. Suomalaistehtaiden seisominen touko–kesäkuussa vähensi tarjontaa markkinoilla ja tyhjensi tuottajien ja asiakkaiden varastoja. Tilanne toi mahdollisuuksia joihinkin paperin hintojen korotuksiin, mutta Suomen viennin keskihinnan ennakoidaan vuositasolla jäävän lähelle viime vuoden hintaa. Sellun ja kartonginkaan keskivientihintojen ei odoteta vuositasolla paljoa muuttuvan. Tehtaiden seisokkien vuoksi Suomen paperin, kartongin ja sellun tuotanto sekä vienti supistuvat noin 10 prosenttia viime vuodesta.

Vuonna 2006 yksityisen kulutuksen kasvu Länsi-Euroopassa lisää mainontaa ja paperin kysyntää jonkin verran. Koska paperiteollisuuden kapasiteetti hieman kasvaa, Euroopan markkinoiden ylitarjontatilanne palaa lähes ennalleen ja sen purkamista todennäköisesti jatketaan lisäämällä toimituksia Euroopan ulkopuolelle. Kustannusten nousu aiheuttaa paineita hintoihin ja estänee niitä kääntymästä takaisin lasku-uralle. Poikkeukselliseen vuoteen 2005 verrattuna Suomen massa- ja paperiteollisuuden tuotanto ja vienti kasvavat ensi vuonna huomattavasti. Vuoteen 2004 verrattuna kasvun ennustetaan olevan paperin ja kartongin osalta noin 3 prosenttia sellun viennin kasvaessa suhteellisesti enemmän. Hintojen ennustetaan pysyvän keskimäärin kuluvan vuoden tasolla tai vain lievästi nousevan.

Sahatavaran ylitarjonta painaa hintoja alaspäin, Suomen tuotanto alenee

Sahatavaran kysyntä on ollut Euroopassa muuta maailmaa vaimeampaa ja tuottajat kärsivät ylitarjannon aiheuttamasta heikosta hintakehityksestä. Suomen vienti on vähentynyt useimpiin perinteisiin Euroopan vientimaihin, ja viennin keskihinta on laskenut. Paperiteollisuuden seisokeista aiheutunut tuotannon aleneminen vähentää osaltaan vientiä. Tänä

vuonna viennin odotetaan jäävän noin 6 prosenttia viime vuotta alhaisemmaksi tuotannon alentuessa noin 12,5 miljoonaan kuutiometriin.

Ensi vuonna sahatavaran viennin kasvumahdollisuudet Eurooppaan jäävät asuntojen korjausrakentamisen varaan. Kun sahatavaran tarjonta Venäjältä lisääntyy ja Keski-Euroopan kapasiteetin laajennussuunnitelmat toteutuvat, ylikapasiteetti vaivaa Euroopan markkinoita myös ensi vuonna. Suomen vientihintojen ennustetaan edelleen hieman laskevan. Kotimaan kulutuksen pieni kasvu viennin jäädessä kuluvan vuoden tasolle ei paljoa nosta sahateollisuuden tuotantoa, vaan määrät jäävät lähelle tämän vuoden tuotantomääriä.

Kannattavuus kohenee ensi vuonna paperiteollisuudessa, mutta pysyy heikkona sahateollisuudessa

Tänä vuonna metsäteollisuuden kannattavuutta heikentää tuotantopanosten hintojen nousu, kun myyntimäärät laskevat ja lopputuotteiden hinnat pysyvät massa- ja paperiteollisuudessa vuositasolla likimain ennallaan ja sahateollisuudessa hieman laskevat.

Ensi vuonna massa- ja paperiteollisuuden kannattavuus kohenee selvästi tuotanto- ja vientimäärien noustessa uuteen ennätykseen. Liikevaihdon kasvu parantaa kannattavuutta, vaikka hintojen ei ennakoida kovin paljoa nousevan. Sahateollisuudessa vientimarkkinoiden kireä kilpailu jatkuu myös ensi vuonna, joten tuotanto- ja vientimäärät eivät saavuta vuoden 2004 tasoa. Kun sahatavaran hintojen ennakoidaan edelleen hiukan laskevan, sahateollisuuden kannattavuus pysyy heikkona myös vuonna 2006.

Tuonnin kasvu hillitsee kotimaisen kuitupuun hinnannousua

Metsäteollisuuden raakapuun käyttö alenee tänä vuonna tuotantolaitosten seisokkien vuoksi. Tästä huolimatta puun tuonti kasvaa ennakoitua voimakkaammin, ja sen osuus nousee ennätysmäisen korkeaksi, noin neljäsosaan teollisuuden raakapuun

käytöstä. Puun käytön aleneminen ja tuonnin kasvu vähentävät markkinahakkuista viime vuoden 55,1 miljoonasta kuutiometrillä 50,9 miljoonaan kuutiometriin tänä vuonna.

Vuonna 2006 paperiteollisuuden tuotannon kasvu nostaa teollisuuden raakapuun käyttöä. Puun kysynnän lisäyksestä kaksi kolmasosaa arvioidaan saatavan kotimaan markkinahakkuista, jotka nousevat lähes 53 miljoonaan kuutiometriin. Kolmannes saadaan kasvattamalla raakapuun ja hakkeen tuontia lähes 21 miljoonaan kuutiometriin. Tuonnin kasvu hillitsee kotimaan raakapuun hintatason nousua. Kuitupuun hintaan vaikuttavat lisäksi leimikkokohtaiset tekijät, kun hakkuut painottuvat aiempaa enemmän kuitupuuhun ja harvennushakkuihin. Kuitupuun kantohinnat nousevat vähän, mutta havutukkien hinnat jäävät kuluvan vuoden tasolle.

Julkinen tuki puun tuotantoon

Puuntuotannon kokonaisinvestoinnit alenevat yksityismetsissä tänä vuonna vajaaseen 175 miljoonaan euroon. Ensi vuonna investointeja kasvattaa hieman muun muassa metsänviljelytoiden lisääntyminen. Metsänomistajien oma rahoitus kasvaa, mutta julkinen tukirahoitus yksityismetsien puuntuotantoon pienenee jo kolmatta vuotta peräkkäin. Tänä vuonna vähennyistä on runsaat 5 prosenttia. Vuonna 2006 yksityismetsien puuntuotannon kestävyyttä turvataan vielä noin 60 miljoonan euron tuella.

Yksityismetsien kantorahatulot alenevat tänä vuonna noin 1,4 miljardiin euroon hakkuumäärien pienentyessä, mutta nousevat ensi vuonna jälleen 2–3 prosentilla.

Yksityismetsien hehtaarikohtaista nettotulosta hakkuiden väheneminen pudottaa tänä vuonna 8 prosentilla eli 88 euroon. Vuonna 2006 lisääntyvät hakkuut nostavat nettotuloksen vajaaseen 90 euroon hehtaarilta, mikä sekin jää selvästi jälkeen metsäverotuksen siirtymäkauden huippuvuosien tuloksesta. Metsänomistamisen sijoitustuotto nousee ensi vuonna yli 4 prosentin kantohintojen lievän nousun ansiosta.

Metsäteollisuuden työvoiman väheneminen hidastumassa

Metsäteollisuus työllisti viime vuonna 65 000 henkilöä, mikä näyttäisi olevan pitkän alenevan työllisyyskehityksen pohja ainakin lähivuosiksi. Vuosina 2005 ja 2006 työllisyyden arvioidaan nousevan 68 000 henkilöön, kun sekä rakennuspuusepänteollisuus että massa- ja paperiteollisuus on palkannut lisää henkilöstöä. Metsäteollisuuden työttömyysaste on ollut pieni, toimialasta riippuen 3–6 prosenttia.

Metsätalous työllisti 23 000 henkilöä viime vuonna. Vuosina 2005 ja 2006 työllisyyden arvioidaan hieman alenevan markkinahakkuiden jäädessä viime vuotta pienemmiksi. Työttömyysaste on pysynyt metsätaloudessa viime vuoden tasolla, eli 6 prosentissa. Ensi vuonna työn tuottavuus kasvaa, mutta kasvu on hidasta, koska harvennushakkuiden osuus markkinahakkuista lisääntyy.

Ennusteiden perusteet ja riskit

Suhdannekatsouksessa pyritään tuottamaan tietoa koko metsäsektorista luomalla johdonmukainen kuva sen nykytilanteesta ja lähiajan näkymistä. Ennusteet metsäsektorin kehitykselle perustuvat julkisiin tilastoihin ja ennusteisiin maailmantalouden kehityksestä, eri lähteistä saatavaan metsäsektoria koskevaan markkina- ja muuhun informaatioon sekä Metlassa tehtävään tutkimukseen. Kuva maailmantalouden ja vientimarkkinoiden talouskehityksestä muodostetaan eri organisaatioiden (esimerkiksi OECD, IMF, ETLA) ennusteiden perusteella. Tämän katsauksen ennusteet perustuvat syys–lokakuun 2005 vaihteessa käytettävissä olleisiin tietoihin metsäsektorista ja ennusteisiin maailmantalouden kehityksestä vuosille 2005–2006.

Metsäsektorin ennusteet vastaavat tutkijoiden käsitystä todennäköisimmästä kehityksestä. Ne ovat piste-ennusteita ja pohjautuvat vientimarkkinoiden kasvuennusteisiin sekä muihin taustaoletuksiin markkinoista. Suurimpia riskejä katsauksen ennusteille on odotettua heikompi talouskasvu.

Maailmantalouden kasvuun vaikuttavia keskeisiä epävarmuustekijöitä ovat raakaöljyn hinta ja Yhdysvaltain talous. Yhdysvaltain talouden epävarmuudet voivat vaikuttaa valuuttamarkkinoihin ja uhata maailmantalouden ja siten myös euroalueen kasvua. Vaikka talouksien rakenteet ja sietokyky energian hinnankorotusten suhteen ovat paremmat kuin 1970-luvun öljykriisien aikaan, raakaöljyn hinnan pysyminen pitempään yli 50 dollarissa pienentää kotitalouksien reaalista ostovoimaa ja lisää epävarmuutta maailmantalouteen.

Mikäli talouskasvu keskeisillä vientimarkkinoilla Euroopassa jää odotettua heikommaksi, metsäteollisuustuotteiden kysyntä jää myös ennustettua alhaisemmaksi. Tämä lisäisi alueella jo nyt vallitsevaa ylitarjontaa sekä painaisi hintoja alaspäin. Yhdysvaltain dollarin odottamaton heikentyminen euroon nähden vaikeuttaisi vientiä Euroopasta ja lisäisi tarjontapaineita Euroopan ulkopuolisista maista. Kysynnän ja tarjonnan tasapaino voi muuttua Euroopan markkinoilla myös muualla maailmassa tapahtuvien myrskytuhojen vuoksi. Vaikutukset leviävät nopeasti kansainvälisen kaupan myötä. Itämeren alueen alkuvuoden myrskytuhojen tarjontavaikutukset Euroopan sahatavaramarkkinoille jäivät kuitenkin melko

pieniksi, samoin näyttäisi käyvän Katarina-myrskyn kysyntävaikutusten.

Jos talouskehitys vientimarkkinoilla osoittautuu tässä ennustettua huonommaksi, vaikutukset heijastuvat Suomen metsäteollisuuden vientihintoihin, tuotantoon ja kannattavuuteen. Metsäteollisuudesta vaikutukset leviävät puun kysynnän alentuessa myös raakapuumarkkinoille, metsätalouden työllisyyteen ja yksityismetsätalouden kannattavuuteen. Tällöin Suomen metsäsektorin kehitys jäisi nyt esitettyjä ennusteita heikommaksi.

Keskeiset ennustemuuttujat 2005–2006.

Ennustemuuttujat	2005e %-muutos	2006e %-muutos
Sahatavaran tuotanto	-7	1
Paperin tuotanto	-11	16
Sahatavaran vientihinta	-2	-2
Paperin vientihinta	-1	1
Markkinahakkuut	-7	4
Raakapuun tuonti	11	8
Tukkipuun hinnat	-4 - +3	0 - 2
Kuitupuun hinnat	0 - 1	1 - 2